

Адреса Редакції і Адміністрації
„Український Голос“
Перемиськ, Побережжя ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві № 142.807.
Передплата вкраю вносить 10 зол.
річно, 5.50 зол. піврічно, 3 зол.
чвертьрічно. В Чехії квартально
18 ч. к. (передплату з Чехословац-
чини складати на конто Адм. „Укр.
Голосу“ в Zivnostenska Banka
в Празі). Для Франції 60 фр. річно,
для Америки 2 1/2 дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від
год. 1 1/2—2 1/2.
Руконисів Редакція не звертає
Неоплачених писем не приймається

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Тарифи оголошень за текстом
за 1 вірш міліметровий одно-
шпальтовий (сторона має 6
шпальт анонових) 0.24 зол. пог.
для дрібних промисл. укр. інстит.
0.16 зол. п. Дрібні оголошення по
0.15 зол. п. за слово, найменше
дрібне оголошення 1 зол. п. для
шукаючих праці подані безпосеред-
но до Адм. по 0.10 зол. п. за слово.
Оголошення в тексті 150%, дорож-
ші, на першій сторінці 300%, до-
рожчі. Рахунки платні і заска-
ржальні в Перемиськ, а замовлю-
ючий анонс вже тим самим без-
вастережень годяться на це.

За Збручем.

Москва потягнула за шнурок і в харківському правительстві відбулися поважні зміни: народного комісара освіти Шумського усунуто звзагалі; на його місце поставлено дотеперішнього комісара справедливості і генерального прокуратора Скрипника, а комісаром справедливості і ген. прокуратором зроблено галичанина В.Порайка; комісаром робітничо-селянської інспекції став Затонський, який крім цього обійняв становище голови Центральної Контрольної Комісії КП(б)У (комуністичної партії большевиків України); здеградовано дотеперішнього уповноваженого народного комісариату закордонних справ Союзу Рад Республік на Україні Шліхтера, д ручуючи йому тільки тимчасове ведення цього уряду; а за те зроблено його комісарем земельних справ. Ці зміни подумали дуже хитро, щоб не дражнити публичної опінії. Розпочалися вони дещо давніше, коли раптом покликано до Москви заслуженого на полі організації українського шкільництва нар. комісара Гринька. За ним пішов тепер Шумський, якого — розуміється — звільнено на власне бажання (у большевиків так: звільняють „на власне бажання“, розстрілюють „на власне бажання“). Зі Скрипником була більш помітна справа, бо він являється за надто визначною і заслуженою особою в комуністичній партії (м. н. він є одним з співтворців конституції Рад. Союзу), а одночасно широко популярною особою на Україні, отже йому відбирається дуже важний комісаріат судівництва і прокуратури (який нормує відносини до Москви) і робиться його переходною комісарем освіти. А на дотеперішнє місце Скрипника ставить нічим не замінну постать галицького недоука В. Порайка. Він напевно не поважиться протиставитись декретам Москви, як це нераз робив Скрипник, буде сліпо слухати як і досі Затонського, який тепер на ділі став диктатором України. А одночасно незамітна і нецікава фігура Порайка подумана як агітаційний засіб для західно-українських земель, мовляв — ось як пошановано вашого чоловіка. А Затонський — старий прихвостень Москви. Він під кінець 1917 року дав почин до утворення „радянського уряду“ в Харкові як засобу для розбивання Центральної Ради, він дав почин до висилки окремої делегації цього „радянського уряду“ до Берестя, яка помагала Троцькому шкодити делегації Центральної Ради в переговорах з Німцями, він здержав Леніна від угоди з Центральною Радою і шкодив заходам Михайличенка і Севера — Одеського в цій справі, завдяки його заходам большевики визнали харківський „радянський уряд“ (якийсь час противився цьому Сталін), він побивався за висилкою червоних банд на Україну, які на початку 1918 року під проводом Муравйова бомбардували Київ. Словом — Затонський є речником московського панування на Україні, відданий Москві душею і тілом, а українство зводиться у нього до

того, що він є за пропагандою комуністичної віри в українській мові. Більш нічого. Правда, комуністами є й Гринько, Шумський і Скрипник. Та у них все таки є певне почуття національної гідності, почуття кровного звязку з українською селянською масою, яку Москва використовує економічно, яку московські можновладці хотіли би поневолиги духово. Нема цього у Затонського. І ось тому московські імперіялісти вибрали собі його як засіб для приборкування української стихії. Диявольськи хитро подумано: не ми — Москва боремося з українським „шовінізмом“, а самі таки Українці під проводом Затонського. А щоби в цій боротьбі була заступлена ціла Україна, Затонський дістає на попихача Порайка, наймізернішу штуку з поміж галицьких комуністів (хоча є між ними більш освічені, більш талановиті люди і більш отверті голови). А все це проводить Москва не указом. Пощо це? На те має вона на Україні своїх попихачів, згуртованих в комуністичній партії большевиків України, в якій Українців всього 25%. Москва дала знак, зібралася управа цієї партії і виконала волю московських самодержців. Як доходить слухи, поступенно мають відбутися в Харкові дальші зміни: мають „уступити“ президент Радянської України — Петровський і голова уряду — Чубар. Очевидно, їх звільняться також „на власне бажання“...

Москва боїться України. Правда, вона пішла за радою Грузина Сталіна в справі національної політики. Однак тільки тому, що сподівалася уступками на культурному полі привязати всі народи, що входять в склад Радянського Союзу до московського воза. Сподівалася, що на рідній мові лексе буде прищепити Українцям комуністичну науку, що Українці зробляться пробовною гвардією комунізму і підуть на бій з цілим світом, щоби його вбрати в червоний кафтан московських самодержців. І треба сказати: завдяки своїй політиці в національній справі, большевики мають значні успіхи серед народів, які царат держав в темноті, які мають слабу традицію, зглядно позабули своє минуле. Найтяжче большевикам дати собі раду з Україною. І богата вона і має свою величю історію і має живий спомин боротьби за Національну Державу в недавньому минулому і що найважливіше: українську національну справу ніяк не можна зробити внутрішньою справою Радянського Союзу, зглядно питанням, яке може інтересувати тільки тих, що роздрпали українські землі. Бо українська справа є міжнародною і як з такою мусять з нею числитися і большевики. Ось Англія шойно з далека починає приготувуватись до боротьби з большевизмом, а вже по всіх політичних закладах на всі лади шепчуть про Україну. Тому большевики бояться України. Тому не довіряють навіть отаким старим комуністам, як Гринько, Шумський, Скрипник. Ім потрібні Затонські, зглядно такі

люди як Порайки. Так як для царату були потрібні Савенки, Піхні, Щоголеви. Тому вони дстають завороту голови, коли хтось на Україні скаже розумне слово, як от недавно письменник Хвильовий (робітник з донецького басейну), який, глибоко призадумавшись над рідним ґрунтом, сказав, що Українцям треба вчитися на Заході, бо у Москві нема нам чого навчитися, бо їхня наука нам боком лізе. Та й ще одно сказав цей талановитий письменник: божевілля є вірити, що український селянин, привязаний до своєї землі, прийме большевицьку науку, обчислену на міський пролетаря. Щоби він цю науку міг прийняти, треба зовсім знищити на Україні приватну власність, треба зробити селянина дійсно пролетарем. А на це большевики не можуть собі дозволити. Наякалися большевики цього самостійного слова і Хвильовий мусів відкинути свої „еретичні“ думки, мовляв — помилявся, а вся правда в большевицькому талмуді.

Як довго на Україні вся влада в руках партії, яка має в собі всього 25% Українців (і в цім числі більшість Українців тільки з походження!), мусимо ставитися до цієї влади з великою обережністю, з великим недовіром.

Замітна річ, що про харківські містери мовчать наші демократичні комуністи та їхні мічники. Видно, ще не знають, що сказати. Розуміється будуть хвалити. Звичайно: чий хліб їси... (м.)

Гей панове, схаменіться!

В Українській Парляментарній Репрезентації знов зміна: з її президії уступив по-сол Назарук, який одиникий з колишніх членів „Сел. Союзу“ не пішов на спілку з москвофілами з „Волі Народа“, а крім цього дотеперішній президії, що складалася тільки з провідників „Сельроб“ — а ухвалено недовіра. Якщо дотеперішня сельробівська президія мала би почуття такту, вона давно повинна була сама уступити. Зразу після того, як сельсоюзівська партія покинула своє дотеперішнє становище в національній справі і перейшла під команду лівівського штабу новомосквофілів, вдягаючи на себе інтернаціональну маску. Панове Козіцький і Чучмай цього не зробили. Треба було змусити їх.

При цій нагоді уважаємо за відповідне сказати ось що. До різних політичних угруповань належать послі і сенатори з північно-західних земель. Є між ними сельробівці, члени Українського Національно-Демократичного Об'єднання, комуністи, безпартійні, окрему партію уявляє собою Назарук, окрему Підгірський. На ділі Парляментарна Репрезентація як виразник одноцілої політики північно-західних земель не існує. Всі ці течії, які існують між нашими послами і сенаторами, жеруться між собою, в ніякій справі в своїй роботі на місцях не виступають спільно. Навпаки, розв'язання, яке існує між ними, стараються прищеплювати в свої виборчих округах. Закликає сен. Черкавського і послів — Хруцького, Козуб-

ського та Любарського до зговорення не знаходять відгук. І це з часом може тяжко відбитися на всіх них на купу. Бо зогиджуючи одні одних, відчужують від себе публіку на місцях. Ця публіка починає жити своїм окремим життям, не беручи в рахунок своїх парламентарних представників. Річ в тому, що на північно-західних землях маємо дуже мало своїх освічених і свідомих людей. Більшість тамашньої інтелігенції або Москві або обмосковлені земляки. Якщо наші послі всіх напрямків хотіли би згідно з вимогами рідного ґрунту виконати своє посланництво, всі спільно повинні взятися до праці, спільно розбудувати національне життя на всіх його ділянках. Бо селянські маси — отже головну основу нашої сили — нічого не обходять партійні спори, що завелися між послами і сенаторами, а нечисленну свідому інтелігенцію в дійсності терять і свари в Парляментарній Репрезентації тільки відштовхують від участі в політичному житті. На чий млин вода? А на хрунівський у всіх його виданнях, а в першу чергу чорносотенний. „Русское Народное Обединение“ зачинає розпускати свої сіті на Волинь, гуртувати чорносотенні елементи. І замітна річ: творець цього „Русского Народного Обединения“ посол Сербяніков (покровитель галицьких недобитків москвофілівських), хоча він по переконанням монархіст, тишиться підмогою московських большевиків, вони роблять його представником „Госиздату“ (державного видавництва) і він за доходу з цього підприємства організує московські та москвофілівські (не большевицькі) елементи „на кресах“. А й з польського боку щораз частіше підносять голоси, щоби дати піддержку компанії Сербянікова.

Гей, панове послі і сенатори! Опамятайтеся, киньте межиусобиці, візьміться до спільної праці на місцях, а побачите, що для нашої суспільності на Волині, Холмщині, Поліссію і Підляшшу ваші міжпартійні свари являються наскрізь чужими. Бо там потрібна праця біля основ. А для такої праці політична гризня є вийщою. Завдяки розпорошенню наших послів, що виїшли з одної спільної лінії, значіння Парляментарної Репрезентації спало до зєра. Українське безголове... (м.)

„Ще раз і ще раз!“

По містах на наших землях повно чужинців — адвокатів, лікарів, інженірів, нотарів. Живуть вони в достатках, збивають маєтки. А живуть з кого? Головним чином з українського населення. Наші люди дуже люблять, коли їм говорити, що то за гарний клуч „свій до свого“, але коли, скажимо, в справа в суді, то наш селянин йде до адвоката чужинця, міркуючи собі хитро, що таким чином скорше найде в суді справедливість. Очевидно, таке міркування дурне, бо в правній обіроні найважливіша річ знання і совісність. Дуже важною справою: совісність. А що можна

найти тільки у свого чоловіка. Адвокат-Українець, якщо бачить, що справа пропадає, скаже зразу: „дай чоловіче, спокій, не йди до суду, бо програєш, даремно наразишся на кошти“. Не зробить цього чужинець-адвокат, бо для нього найважливіша річ: якнайбільше заробити. Тому буде проволікати справу, вести її від одної інстанції до другої. А що наш селянин програє, що то його обходить? Він хоче тільки заробити. Ніколи не зробить того свій чоловік. Совісно може обслужити українського громадянина тільки свій адвокат, свій лікар, свій інженір, свій нотар. Цей засади тримаються Жида. Тому, хоча їх є тільки жмінка на наших землях в кождім місті, є по кілька адвокатів-Жидів, по кілька лікарів-Жидів. Бо Жида-купці не тільки всі свої справи поладжують у своїх фаховців, а ще й з поміж наших людей зднувають їм клієнтів. Те саме роблять Поляки. Іх також дрібний процент на наших землях, а зайдіть до канцелярії Поляка-адвоката чи лікаря, скільки там стрінете наших людей в ролі клієнтів! А памятайте, що отсі адвокати, лікарі, інженіри і т. д. — сусідської національності стоять звичайно на чолі „організацій народових“. Чого хочуть ці „організації народові“, знаємо. Вони стараються, щоби на „кресах“ як найбільше колоністів-Мазурів насадити, як найбільше посад обсадити Поляками, виключно в польській руці взяти промисл і торговлю по містах, щоби міста задержали польський характер. Словом — змагають до того, щоби поволі витворювати на „кресах“ польську більшість. Отже хто підпомагає своїм грошем провідників „організацій народових“, пособляє здійснюванню плянів „на zniszczenie Rusi“. Як-що серед нашого народу була би більша свідомість, більше почуття спільноти інтересів, більше почуття небезпеки, яка нам грозить, по наших (на жаль не наших!) містах, пропореція між числом адвокатів, лікарів, інженірів і т. д. — чужинців і Українців була би протівна, ніж є тепер: Українців було би багато, а чужинців по одному (так, як є тепер Українців). А маючи більшу кількість своїх інтелігентів на незалежних становищах, матеріально засібних — ми й мали би більше одиниць до громадської праці. Бо власне до цих незалежних освічених громадян мусимо поставити в наших змаганнях якнайвищі вимоги: „зі своїх людей, чоловіче добрий, живеш, працюєш для них!“ Отже наші політичні організації на місцях мусять без вини пригадувати клуч „свій до свого“. Бо скажимо собі раз правду в очі: цей клуч топчуть не тільки неспівомі з з поміж селян, а й деякі інтелігенти. А що це є злочином, треба таких некарних громадян п'ятувати публічно. Берім собі приклад з Поляків. От нехай який дідич поважиться продати класноть землі українському селянинові, відразу попаде на чорну дошку „організації народової“. Проводячи безоглядно клуч „свій до свого“, зможемо теж тверді вимоги поставити до наших інтелігентів на

незалежних становищах: будемо бойкотувати тих з поміж них, що не беруть участі в громадській роботі.

Клич „свій до свого“ мусить обов'язувати кожного Українця, на кожному кроці, в кождій справі. (с.)

Перед Загальними Зборами Народної Організації Українців м. Львова.

Народна Організація Українців м. Львова мимо короткого свого існування вже відіграла значну ролу в житті нашого міщанства у Львові. З хвилею повстання її новим духом повіяло по дільницях міста Львова. Українське міщанство західно-української столиці стало гуртуватися, радити, підчислювати свої сили. У всіх важливих справах збирало воно голос. Завжди, коли залунав вічевий дзвін, на його голос все перше ставилося громадянство Львова. Та дотеперішня праця Народної Організації являється все ще тільки першою спробою, першими кроками. Широко закрита організація окремих професій українського міського населення, пропаганда в користь цих професій (ключ „свій до свого“), організація плянового поповнювання українського населення міст напливовим елементом з сіл і т. д. — все це являється тільки мрією. Чим скорше Народна Організація візьметься здійснювати цю мрію, тим скорше стане вона на гранітних основах. А коли розічне отсю незвичайно важну працю у Львові і в краю, напевно не стане часу на марне політиканство, яке стараються внести до неї деякі покутні політичні ворожбиті. Щоби свою пряму історичну вагу місію Народна Організація могла виконати, мусить вона поставитися в тісний зв'язок з національним табором та його пресою і найти в усіх установах національного табору повну піддержку. Інакше грозить небезпека, що дотеперішній дорібок Організації заниде. Бо в її роботі не смів бути пави. А маємо вражіння, що так є від якогось часу, що згадані політичні ворожбиті Народну Організацію стараються забалакати, стараються звести її до ролі декорації, не турбуючись про її розбудову.

Внедовзі мають відбутися річні Загальні Збори Народної Організації. Її відповідальні люди повинні добре призадуматися над найблищою програмою діяльності і над тим, хто цю програму проводитиме в життя. На чолі цієї важної установи треба виступити людям діла, а не марного фразерства.

Ще про Наукове Товариство ім. Шевченка.

Відповідь проф. дрови К. Студинському.

В двох статтях під заг. „Видання книжка і читач“ (див. „Укр. Голос“ чч. 7 і 8) порушив я ось які справи: 1) українська книжка може оплачуватися, тільки треба числитися з вимогами нашого книжкового ринку; 2) треба шукати за масовим читачем, щоби зі зисків з ходкої літератури мати змогу видавати необхідні наукові твори, обчислені на обмежене число читачів; 3) книжка потребує широко закровної реклами.

ми; 4) праця письменника мусить бути солідно винагороджена; 5) в нашій видавничій мізерії винувата ціла суспільність; 6) від плянових аусиль українського громадянства залежить, чи письменники матимуть інтерес писати, а видавці видавати.

Метою цих статей було піддати під дискусію думку про оснування великої накладні, яка пляново за-спокоювалаби вимоги західно-українського книжкового ринку. Таку накладню можуть оснувати в теперішніх умовах тільки наші культурно-освітні установи: Наукове Товариство ім. Шевченка, Просвіта і Рідна Школа, притягаючи до цього підприємства й другі інституції та приватний капітал. При цій нагоді дозволив я собі навести кілька фактів, які ілюструють недостачу змислу до пропаганди і використання конюнктури. В даль-ших статтях на порушені теми мав я намір докладніше спинитися над видавничим досвідом трьох згаданих установ. Та ось згада-ка про Наукове Товариство ім. Шевченка найшла відгомін. За-браво слово голова нашої Академії Наук — проф. др. К. Студинський. Читачі „Укр. Голосу“ мають змогу познайомитися зі становищем до порушень справ людини, що несе відповідальність за долю Товариства ім. Шевченка. Стаття проф. Ст.-о „В ім'я правди“ характеристичний документ. На жаль — в її основу ля-гло непорозуміння. Зазначені мною факти проф. др. Ст. спрямував на свою адресу і добавив в моїх за-мітках образу видавничої і наукової діяльності Товариства. А це мені й не снилося. Між поданими фактами є й такі, що мали місце перед об-няттям провду в Товаристві проф. Студинським. Ясна річ, що не мо-же нести за них відповідальності. А й деякі факти з часів провду проф. Ст.-ого стоять в причинному зв'язку з минулим. Отже теж не може за них відповідати. Проф. Ст. каже, що подані мною фак-ти розминаються з правдою. Пе-рейдіть їх по порядку. Для широкого загалу міродайними є надруковані праці, зглядаю праці, яких бодай зміст є поданий до публічного ві-дома. В цім напрямі найвищою то-чкою в науковій діяльності Тowa-риства в останніх роках є капіталь-ний „Ювілейний Збірник“ (916 сто-рінок друку), що появився в 1925 р. Після нього мало що надруковано. Проф. Ст. каже, що в редакційних теках секцій є багато праць (понад 200 аркушів друку). Чому-ж неінфор-мується суспільності бодай про зміст найцікавіших, найактуаль-них? З кожної, часто навіть мало-важної наради подається звіт, який його впливу на Галицьку Україну. Те саме з десятиліттям смерті Франка. Наукове Товариство не здохло на улаштування ака-демії не тільки в честь Драгоманова і Франка. В ювілейній році на цілі обмежилося до викладу своєї-го голови на збірній академії і то

зімстом викладу не була творчість Франка, тільки один епізод з днів його молодості. Не здобулося бо-дай на передрук з річниць Лігера-турно-Наукового Вістника бли-скавич статтей Франка, які далиби змогу молодому поколінню вчутися в духа епохи, в якій жив і творив Франко.

А все це позначка недостачі зми-слу до актуальності, до пропаганди і „самого головного“ в зв'язку з пору-шеною в статтях „Видавець, книж-ка і читач“ темою — видавни-чого інтересу. Бож при напру-женому зацікавленню в оттакі ро-ковини відповідні видання найшлиби більший попит. Скажім, дані речі все таки появлялись. Та тоді куди-тсье буде зацікавити ними публі-ку. (маймо на увазі, що вбога пре-са й так мало цікавиться книжко-вою продукцією). (Докічення буде).

М. Струтинський.

Д о п и с и.

Чехів ад Бучач. Наше село тим цікаве, що в нім ніколи не було української інтелігенції. Свя-щенник доїжджав з Монастирська, а школу заведено шойно в 1907/8 р. і то можна сказати не по добрій волі громади, в котрій учителями майже цілий час Поляки. Читальню „Просвіти“ основано в нас в 1900 році заходами бл. п. о. Подляшець-кого, котра тільки в той спосіб життя проявляла, що відбувала раз в рік Загальні Збори, де кілька членів, зложивши по кілька грейд-рів на газету, розходилися, щоб знову за рік прийти. В 1910 році засновано в нас тов.-о „Січ“, котре село троха розбухало, але лише червоними лентами, з котрими чле-ни парадували. І тільки лентами зазначували свою приналежність до товариства, бо членських вкладок не платили. Після війни наступає переміна, бо вже дорослі ті, що 1907/8 зачали науку, підчас сві-тової війни бачили неодоно, брали участь у визвольній війні і вернули до дому. Як свідомі члени У. Г. А. враз з поворотцями з Канади відно-влять з початком 1923 р. читальню „Просвіти“. Читальня відразу пере-плачує потрібні часописи, між ин-шими: „Народню Просвіту“, „Ама-торський Театр“, „Бібліотечний По-радник“, „Український Голос“, „Сво-боду“, купує книжки до бібліотеки, котрі радо читаються членами чи-тальні. Силами монастирської чи-тальні дано в березні 1923 концерт в честь Т. Шевченка і в червні ви-ставу „Не повелось“, в грудні 1923 читальня улаштує читання кни-жок і газет, провадить освідмюля-чу працю, хоч в тім році число членів зменчало. А проте читаль-ники дали початок до оснування

кооперативи з початком 1925 р. Сьогодні вона гарно розвивається і все більше членів в собі гуртує. В 1926 р. поновив Виділ старання прирідати до читальні молодіж. За-ходами Виділу відограно в нас „У-крадене щастя“. Таким чином від-святковано 10-ліття смерті Івана Франка. Амадорський гурток з Гри-горово відограв у нас драму „Не-вольник“. Вистави зацікавили на-шу молодіж а виділ читальні взявся організувати свій гурток і хоч тру-дноті були великі (бо все ще є у нас темні думи) але охота до раз розпочатого діла була ще більша. Гурток оснований на правильнику „Театральної Комісії“ при „Просві-ті“ дав від серпня по жовтень 1926 4 вистави: „Воєнна любов“, „Іцко сват“, 2 р. „Рідняну ніч“ і „Сатана в бочці“ (1 р.). „Святові книжки“ присвячено виставу „Пан Писар“ з декламацією „Козачий Кістяк“. Гуртком прирідано до читальні 20 хлопців і 16 дівчат. З початком зими засновано курс неграмотних, на котрий ще лиш 6 неграмотних вписалося, бо решта на се дивилася недовірливо. Також що вітвірка і п'ятниці читаються вечерами істо-ричні книжки для молодіж. Про піднесення свідомості села нехай говорять „Свято Просвіти“, котре відбулося при битком заповненій хаті. Реферат про значіння і по-встання „Просвіти“ мав інж. агроном Котик з Бучача, декл. „До молоді-ж“, пісні „Розвивайся ти, високий дубе“ і „Ще не вмерла України“ за-кінчили свято. Також зібрано на „дар Просвіти“ 17-57 зол. Заходами читальні устроюються що року від 1923 р. писанки і коляди на „Рідну Школу“ все з більшим успіхом, бо для приміру коляда в 1926 р. дала 40 зол., а в 1927 р. вже 60 зол. 16/1 1927 відбулися Загальні Збори читальні, а 23/1 с. р. основуючі За-гальні Збори тов. „Луг“, бо ми по-при Просвіту потребуємо і руху, щоб наші жили витяглися в парі з наукою і щоб сила і ум не завели нас на глум, а завели в семю нову, вольну. — Член.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

Завдяки більшовикам Англія зацікавилася Польщею. До приїзду Чічеріна до Варшави англійські політики відносили-ся до Польщі коли не з нехитю, то злегковаженням. До того часу Англія бачила тільки одно: що через Польщу, яка йшла на шнурку французької політики, годі їй виплисти на чисту воду з Німеччиною. А Франція трактувала Польщу як свій східний таран проти Німеччини. Та Франція з ча-сом прочулася зі страху перед Німцями і під впливом життєвої konieczности фран-цузького великого капіталу стала шукати шляхів до по-

розуміння зі своїм східним су-сідом. Під вражінням цієї змі-ни в політиці Франції доте-перішні засліплені польські франкофіли вшеполяки стали відігравати свої старі мрії про польсько-московський союз. У варшавському головному органі вшеполяків появилася була свого часу стаття про-те, як то бідна Росія потрі-бує польського промислу, а польський промисл великан-ського ринку збути „Евразії“ (європейської Росії і Сибірі), про користи, що з польсько-російського союзу можуть тягнути обі сторони — Поль-ща і Росія і тд., словом — стара пісенька Дмовських і Грабських, в якій м. и. мова про спільну асерацію Поль-щі і Москви перед українською небезпеккою. І ось до стуженої лубки приїжджає 1925 р. Чі-черін. Це звертає увагу Англії. Англійські політики вирішу-ють на всякий випадок три-мати у своїй хвості і Вар-шаву. В травні 1926 р. від-бувався у Варшаві перево-рот. Тепер вже всі воробці на дахах знають, що цей пе-реворот відбувся за дозволом і благословенством Англії. І ось ми свідками, як підчас остан-ньої сесії Ради Союзу Наро-дів в німецько-польській вза-емині (дуже напруженій!) за-чинає встварити хитрий Чем-берлен. Очевидно, до вирів-нання німецько-польських по-рахунків ще дуже далеко. Все-ж це не маловажна річ, що цю справу цікавиться Англія. А вмішується Англія не тільки в цю справу. Її натиск бачимо теж на взаєминах польсько-литовських. Здавалося, Литва з чортом злучилася, щоб тільки Вильно відібрати. Вмі-шався в справу хитрий Англі-лець і ледова гора на литов-сько-польському пограниччю зачинає топніти. Чому Англія заопікувалася Польщею? Чи тому що має вибухнути війна з більшовиками і Польща має вже в недовзі виконувати до-ручення свого пана: йти по-ходом на Схід? Більше як певне, що до війни не прийде, а що найменше: не зараз во-на вибухне. Що так вон, може наглядно свідчить факт: Англія ані сама не хоче дати позички Польщі, ані не думає робити в цім напрямі натиску на світового банкіра за мо-рем: на Америку. Польські мандрівники за мішком з доларами — проф. Кжижа-новські і Млинарські верта-ють з Америки в порожні. Польща не дістане позички. Щоби її дістати, мусить дока-зати, що вміє добре справува-тися, ошадно жити, слухати, що

Льондон каже. А що Льондон буде казати, годі покищо пе-редбачити. Одно певне: буде твердо говорити. І буде м. и. говорити: живіть по божому з Німцем, не горойтеся су-проти Литви і т. д. Залежно від того, як це буде Льондо-нови потрібно. Він не квапить-ся. Має час. І старається, що-би всі дбали про його ласку. — А нам — західним Україн-цям — у всякому разі слід тямити, що пропаганда на між народній арені — велика річ. Міжгям ми мало що протиса-вимо горячкової польській про-паганді у світі. О — напри-клад — тепер, коли ватага польських послів їздила по Франції, богато дечого можна-було зробити, багато запі-титів поставити до мандри-вних птвиць на французській землі. — Польські законодавчі установи дальше вертаються бі-ля справ ординації виборчої до союму і сенату та самовряду-вань Облуда польських лівих партій щораз яркйше вила-зять. Вони хотілиби, щоби права „меншостей“ обкрийти до зера, тільки щоби на зовні за це відповідали хівнопостівці. Виринають прямо чортівські помисли. Якщо вони будуть здійснені, питання, чи Україн-цям і Білорусинам не доведеть-ся подумати про нові засоби боротьби, зовсім залишаючи на боці сойм і сенат. А зреш-тою польський сойм і сенат опинюються в щораз дурні-шому положенню: не знають, чи Пілсудські з їхніми ухвалами буде числитися чи ні, чи вми-реть вони власною смертю чи може розжене їх правительство, чи доживуть до осені чи може Пілсудські дозволить їм прожити поза приписаний вік. Все під знаком питання. — А страйк робітників в Лодзі поважний показник хорих відносин. Пра-ва, цім разом вдалося прави-тельству довести до порозумін-ня між робітниками і фабри-кантами. Є ще й другі. Якщо тільки післасом згадала польська преса, що в льокалі одного польського патріотич-ного товариства найдено масу зброї, що в деяких патріотич-них поміщиків завелось за бо-гато крісів, револьверів. Зна-чить, кипить на право. А що кипить на лівому боці, знаємо з тисячних політичних процесів, що зробилася хлібом щоден-ним. — Непривмну несподіван-ку пережили Поляки в Като-вицях. Казали, що це чисто польське місто. Та ось пере-ведено там мійські вибори, прийшло до вибору президента міста і на це становище виб-рано Німця, бо Німці мають в мійській раді більшість. Та

Ірена Лунева.

Товариш Громов.

З циклу „Мініатюри 1922 року“.

Наче паний вернув тов. Громов пізнім вечером на свою квартиру. Ошалілий з жаху переповідав собі цілу розмову з новим предсідателем. Так, це були натяки на нього. І очі цего другого, очі мов виострена сталь, очі, що усе проникають... Ревізія справи Яструбенка і тов. — чистка у власному домі — банди-тизм серед членів комісії — так, це все було до нього. Предсідатель знав, напевно знав усе.

Але як? звідкіля? І тов. Громов, містопредсідатель чрезвычайної комісії, що від чотирьох місяців сіяв жах і грозу, що плавав у людській крові, він, що був майстром у вишукуванні щораз страшніших інквізицій — дро-жав усе ві страху. Бо сам він любив життя, життя і його радощі, бо сам він, що кормився людськи-ми стражданнями, був здоровий та сильний і хотів жити, жити, жити і упиватися життям.

Що знищив стільки екзистенцій, що з роскішю глядів на людські муки, що власною рукою виконував екезекуції — це-ж було його право. Право сильнішого.

Хтож міг йому заперечити? Може новий предсідатель? Ех, друже ти мій!

...Радби ти бачити мене, як повзаю коло твоїх ніг, може з цієї са-мої причини, для якої я хотів топтати чоботами до крові хроба-ків отсих мерзенних, цих всіх слабих

і до життя в цей мент нездатних. І топтав, ех топтав! Та ти згадеш висше... По самого всеильного тов. Громова... Його роздавити захоті-лося. Ех, друже ти мій!

А може, може ти з породи цих „справедливих“, що то роблять „чистки“? Та якимже ти „робом“ ви-ліз на це високе місце?...

Як який звір кидався Громов у своїй невеликій квартирі! В тем-ноті перевертав стілі, здикую си-лою топтав підлогою, ах, хоч на дворі був мороз, отворив вікно, бо почи-нав дуситися від гніву та від па-нічного ляку.

Невжеж, невжеж і йому при-йдеється піти там, де вислав стільки засуджених, у ніким незамічену, за-орану могилу на цім глухім полі, де лежить вже труп при трупі? Йо-му? Всесильному інквізиторіві, про якого кружили страшні легенди, я-кого імени не вимовляли вечером матері, щоб не настрашити перед-ном маленьких діточок? — Йому? Ні, це не може бути! Де докази, де сліди? Знищені. А спільники? Всі вже на мертвецькому полі... Отже? Та є ще докази, тут близько вхаті, докази страшні — гроші. Цілі сто-си грошей. Здобуті шантаком, ра-бунком, спекуляцією. Це докази найстрашніші. Заховати, загребати, хочби голема рукама в землю!

Тов. Громов в мить успокоївся. Не час на пусті рефлексії та на непотрібні жажливі думки — час на діло.

Вже певними руками засвітив свічку та взявся до праці. З ріж-них, йому тільки відомих закамар-

ків — з за образів — з за футрин вікон — виймав він ціле своє майно та розкладав на столі: всіляку ва-люгу, золоту та мерехтючі брилян-ти. Велике майно лежало тут на столі — купили за нього можна було багато, тисячу орій в тисячу шалених, безпам'ятних ночей... ко-лись, а потім... спокійне безжурне життя... але все це не тут, не тут, а в далекому, ним вимріному Парижі. Велике це було майно — лиш зо-лото мало чогось кровавий полиск, а діаманти мерехтіли як слюзи... Ет чепуха!

Тов. Громов дивився та очий відірвати не міг від цих необчисли-мих скарбів. Негайно здригнувся. В сусідній кімнаті почувся якийсь „ше-лест“. Ах! Цеж „повстанець“. Тowa-риш Громов позавбу на мить ціле своє майно і усе, що з ним мав зро-бити. Диявольська усмішка викрив-ла його губи, — в очах загарали зелені блиски як у тигра, що най-шов слід...

Натура шпіона, вічного „сищи-ка“ взяла верх.

Від двох неділь вже слідив він свого сусіда, та хоч не доглянув ще нічого, якийсь голос говорив йо-му, що це „повстанець“. І слідив йо-го завзято день і ніч — крізь відкриті в дверях шпару дивився цілими го-динами у чужу кімнату, у чуже життя, у чужу душу. І звів, ві-рив, що й цим разом не помилюся. Бо у тамтого були давні, вірні очі, небагнені та загадочні. Очі — які Громов ненавидів. Ненавидів. І ось тепер, забуваючи про все, з хижістю дикого звіра вискочив

на крісло, приник головою до двері та дивився. На велике своє здивування не побачив зразу в дру-гій кімнаті нікого, аж потім... по-тім сталося щось такого, від чого цей як дуб сильний чоловік мало не впав без пам'яті на землю. Бо „по-встанець“ як вуж тихо та зручно відступив від стіни, що припира-ла до його кімнати і в повнім світлі електричної лампи побачив Громов його обличчя... обличчя тріумфа-тора!... Він дурак, дурак шукав, а цей знайшов. Страшно і вже... без-надійно. І той другий дивився ці-лими годинами у чужу кімнату, у чуже життя, у чужу душу! Дивився і знайшов! Розложени на столі гро-ші, лискуче золоту, мерехтючі бри-лянти... Громов почав горячково по-стіні шукати і знайшов: малу ви-верчену в стіні дірку, малу але достаточну, щоб його здемакувати та згубити. Для проби заглянув і побачив сіяюче лице того друго-го, його вірліні, зненавиджені очі.

Прокляті хай будуть усі і весь світ хай завалиться з ним разом в бе-зодню! І він хай буде проклятий за свою дурну, безумну поведінку, за свій непростимий страх.

Слабими зімлілими руками по-чав робити порядок в хаті: ховати гроші де попало, уставляти на мі-сце повистерані стільці... Його очі мали вже непрусутний вираз людини задивленої у вічність, уста викри-вила якась прикра, покірну усмішка, він весь дрожав і дзвонив зубами.

Як послідний дурак дав зловити себе цему „повстанцеві“. Ха, ха, ха, „Повстанцеві“? А в тім, хто його

знає? Бувають і такі „комбінації“.

А впрочім пощо тепер про це думати? З кожного кута віз до нього холодом гробу, з кожного кута шкрити до нього зуби ненавиджена смерть...

Та як хитро, хитро все проду-мане: новий предсідатель — моло-дець. Це треба признати. Ціла та нинішня розмова, усі ці натяки (до-казів не мав ніяких), щоб навіяти йому страху, його безумна пове-дінка і ця контроля при боці! Не хотів компрометуватися беззгляд-ним арештом та ревізією... а так мають уже все. За стіною голоси. Так, за малу, невелику хвилю буде по всім. А втікати? Як? куди? З тою сторожею при боці? Крізь вікно з другого поверху, а хочби, чи на вулиці нема вже сторожі? Хибаж він — старий практик — цего не знає? Як хитро — хитро все продумано! Но-вий предсідатель — молодець.

Як колода звалився Громов на ліжку в чекав. Пустити собі самому кулю в лоб? Він — убивати себе? Ніколи. Пити ще життя як послідні каплі дорогого напиту до послідно-го менту, хоч в муці, хоч в смер-тельній тревозі, хоч роздавленим черваком ваятися, але жити — жити! А може?

Видів людей, що як плазуни пов-зають та цілюють ноги ката і просять о життя — о вічну каторгу. Видів таких — сам тручав їх спітнілі в смер-ному страху чола кімчиком лиску-чогою чобота — не правда — правда — не помилював ніколи! Але ж чванився своїм твердим немольним серцем...

А може? Може...

Впрочім не було вже у нього сили думати... Якісь безладні обра-зи являються перед ним — відіра-ні картини — на пам'ять приходять якісь давно заслухані слова, ре-френи давно неспіваних пісень — все без ладу... без складу...

„Бая бай, Хай тобі присниться рай“.

Присниться рай? Якесь смішна заколиска пісня... Який рай?

І тов. Громов почав сміятися так сердечно, що аж слізьми зай-шовся...

Всесильний товариш Громов, що сіяв всюди смерть і грозу.

— — — — —

На другий день пішов він тою дорогою, що вела на мертвець-ке поле, де лежав вже труп при трупі, пішов у ніким незамічену, за-орану могилу — поволикі його трупа темної ночі червоні кати та посміявшись, проклятого усіми у холодну землю заховали.

Але ще нині страшать іменем його неслухняних дітей матері, тільки не перед очима, щоб, хоро-ни Боже, невинний душець у сні не приснився кривавий, страшний, проклятий усім тов. Громов.

— — — — —

Як камінь у воду пропав в ту саму ніч „повстанець“.

Сповнив своє діло і вернув до „своїх“...

й ще одну неприємність мають. Поляки на Шлеску: тамошнє населення волить посылати дітей до німецьких шкіл, як до польських. Влада казється, бо це роблять чистокрвні Поляки. А всеж наші сусіди сунуть хмарю на наші землі і тут нам сп'явають: „Не дами землі“. Крашеб йшли співати на Шлеск...

Що чувати в світі?

СОЮЗ НАРОДІВ не є ще рішучим чинником в світовій політиці, про що мріяв його духовий батько — Вільзон. Бачимо це м. и. по останній сесії Ради Союзу. Навій публично обговорювано і вирішувано другорядні справи. Про підставі справи світової політики на публичних засіданнях Ради Союзу не говорено. Про такі речі говорили в Женеві політики великих держав при закритих дверях в своїх приватних помешканнях. Значить, в справах великої політики Женева має значіння тільки як місце зустрічі державних мужів поодиноких держав. Велику політику робиться даліше не явно, а потайки. Даліше держави себе шахують несподіваними кроками, таємними договорами, осамітнювання окремих держав, розбивання одних союзів, творення других. Ідуть дужання між Англією і більшовиками. Італія це використовує, йде на зустріч вимогам Англії, а за цеди стає вільну руку на Балкані, певні зобов'язання в північній Африці і в Малій Азії. Італія усадовлюється в Альбанії, (проти Югославії), заключає союз з Еспанією, зближується до Німеччини (проти Франції). А більшовики спокушують Францію, маять її зворотом передовених і воєнних довгів, хочуть її відчужити від Англії. Мала Антанта на ділі вже розбита: Румунія ввійшла в обсяг впливів Італії, яка має тяжкі порахунки з Францією, а Югославія осамітнена, вагається, де шукати опори, думає, чи шукати її у Франції, чи в Рад Союзі, чи поклонитися Англії. Польща, що досі молилася до Франції, завернула свій віз в сторону Англії. Словом — в європейській політиці великий рух. Однак в цій метушні, в цих горячкових пошукуваннях і т. д. Союз Народів як такий не відіграє провідної ролі. Його засідання, покищо дають тільки змогу керманічам політики великих держав зійтися і по закамарках женецьких готелів вести хитру гру. — На останній сесії Союзу Народів вперше провів нараду спочивав в руках німецького міністра загр. справ — Штретмана. І тепер вперше Штретман мусив йти на — значні уступки. Він пішов на них, в тій думці, що при найближчій нагоді відібере собі подвійно. Досі з кожної зустрічі з політиками Франції та Англії Штретман привозив до Берліна великі здобутки. Цим разом дістав тільки зобов'язання, що область Саари буде в недовзі звільнена від окупації.

БОЛЬШЕВИКАМ не везе в заграничній політиці, хоча їхній комісар заграничних справ Чічерін хитрує над хитрунами і прекрасно обзнайомлений з усіми пружинами світової політики і взагалі не аби який дипломатичний талан. Що не зробить Чічерін якесь посушення в своїй політиці, що зараз в це місце звертається увага англійського суперника. Всі кричать: дивіться, а то цвях забив Чічерін Англіїдеві? Ми нає якийсь час і показується, що це був тільки початковий успіх, бо Англієць перетягнув спільника Чічеріна на свій бік. З окрема великі прислуги віддав Чічерін Німеччині. Скільки разів бував він в Берліні, скільки разів Німці виторгували від своїх західних сусідів більш уступки. Зіхався Чічерін з представником Туреччини в Одесі, зараз розпочалися потаємні коншахти між Турками а підставленими Англією дипломатами

ми і вже Туреччина має змогу вибирати, торгуватися. Приїхав Чічерін своїм часом до Варшави і Англія, що досі легко важила Поляків, стала заходити коло них. І відбувся травневий переворот і на чолі Польщі з'явився Пилсудскі. Заклала Литва договір з більшовиками, а після цього відбувся там переворот, подібний як в Польщі. Останній успіх Чічеріна договір з Латвією і хто його зна, чи за кілька тижнів світ не довідається про переворот в Латвії. Словом — Чічерін віддав великі прислуги тим, з ким входить в переговори, бо підносить їхню вартість. А скільки більшовикам завдає Китай! — Видно, що Троцький вже зовсім примирився з Сталіном, коли цей на засіданні ради комісарів сам поставив внесок, щоб Троцького зробити головою Центральної Державної Концесійної Комісії. Покищо, Троцький виїхав надомісцяну відпустку на Кавказ. Перед відїздом мав виклад в Москві про значіння Сибірі в господарсько-політичному житті Радянського Союзу. В цій викладі заявив він, що в найближчому часі не можна сподіватися в Китаю збройного удару. — Більшовики в першій хвилі після останньої обміни нот з Англією виняли буліз англійських банків частину свого золота (2½ мільйона фунтів стерлінгів). Боялися розриву зносин і конфіскації золота. Тепер успокоїлися і золото вюжили назад в ці самі банки.

В АНГЛІЙСЬКІЙ палаті громад Чемберлен заявив, що правительство не бажає собі зривання взаємин з Радянським Союзом. Англійські газети пишуть, що ці слова Чемберлена треба розуміти так: Англія не думає, що прийшов час на зривання. В китайському листанню Англія робить відворот. Англійські війська і кораблі в шангайській області обмежують свою роллю до поліційної служби. Англія вже тут не підносить питання своєї поваги. І хоча дуже можливо, що кантонські війська зіймуть в недалекий будучи і Шангаї, Англія не буде ставити справи на вістрію меча, змагаючи до зговорення з Кантоном. Англійська преса половила, що занадто роздула більшовицький вплив в Китаю. І тепер вже пише, що на ділі джерела китайського націоналізму треба шукати не в підпешках Москви, бо на ділі китайський національний рух розрісся під впливом впершу чергу Америки. Річ в тому, що в Америці (і не тільки в Америці, а й в Європі) вчилися на високих школах багато Китайців. Вони тут присвоїли собі здобутки культури білої раси. З європейської та американських університетів привезли до Китаю технічне й політичне знання. І вони на ділі стоять тепер на чолі китайського національного руху. І це мало більше значіння для китайського відродження, як академія в Москві, яку веде К. Радек. Та й більшовикам в їхній пропаганді в Китаю головню залежить на здобутті китайських ринків збуту, а не так на прищепленню тут більшовицької науки, бо більшовики не є такі дурні, щоб не розуміти, що більшовизм є наскрізь чужою для Китайців ідеологією. І ще одно усміхається більшовикам: Китай як майбутній союзник в грядущій розпаві Радянського Союзу з Японією. А що така розпаві мусить прийти, в Англії нема сумніву. Англійський престолонаслідник виїхав з жінкою до Австралії на посвячення майбутньої столиці цієї частини світа, до якої Англія хоче тепер звернути свою колонізацію. А може в Австралії помістяться яких 200 мільйонів поселенців.

ФРАНЦУЗЬКИЙ міністр внутрішніх справ Сарро вніс в парламенті законопроект зміни ординації виборчої. Ось точки цього законопроекту: 1) округи мають бути одномандатові;

2) всіх послів має бути 587; 3) коли нема абсолютної більшості при першій голосованні, відбувається друге голосовання і виходить послом той кандидат, що дістав звичайну більшість голосів; 4) тісніші вибори відбуваються в найближчу неділю після першого голосовання; 5) касується закон з 1919 р. (яким заведено досі обов'язкову виборчу ординацію). Дотеперішня ординація виборча спиралася на пропорційності і уможливила творення виборчих спілок. Всеж пропорційності була обмежена, бо кожний виборець міг собі доволі підбирати кандидатів. Тепер Франція хоче вернути до системи виборів з років 1889 — 1919. Округи малиби бути тепер одномандатові. Один посол припадає на найбільше 100.000 виборців. Більші округи (повіти) мається поділити, менші злучити разом. — 16. березня представники Франції і Німеччини погодилися в справі продовження провізоричного німецько-французького торговельного договору до 31. травня цього року. Німці зобов'язалися впустити до себе відповідну кількість французьких вин, накладаючи на них такі мита, які обов'язують на італійській та еспанській границі. А Французи зобов'язалися впустити до себе відповідну кількість німецьких промислових виробів.

ІТАЛІЙСЬКИЙ посол в Білгороді передав югословянському міністрови заграничних справ дрови Перічеві ноту, в якій протестує проти воєнних приготувань Югославії проти Альбанії. До цього протесту приєднався теж англійський посол. В ноті говориться м. и., що Югославія попірає альбанських повстанців. Міністер Періч заявив, що інформації, на яких спирається протест, є невірні, що Югославія не думає мішатися у внутрішні справи Альбанії. Значить, Італія шукає собі туза у своїх взаєминах з Югославією. Бож вона сама на ділі обмотала Альбанію та її теперішнього диктатора Ахмеда Зогу, щоб звідси утворити собі підставу до шахування Югославії.

ЮГОСЛАВІЯ не менше від Італії підносить крик в справі італійських приготувань в Альбанії. Тільки що Італія попередила Югославію в дипломатичних заходах, мовляв — противна сторона підставляє бомби під мирні відносини на Балкані. На Балкані у всякому разі порохом пахне. Тому Югославія сама вже не знає, де шукати союзників. Недавно югословянське правительство відкликало свого посла в Римі (Балюціча) і перенесло його до Берліна, бо він має там добрі зв'язки з німецьких політичних колах. — Під час недавнього гостювання югословянських парламентарних послів в Празі др. Крамарж, провідник чеських націоналістів, піддав думку про митну унію обох держав (Югославії і Чехословаччини). Тепер Югославія хоче даліше говорити на цю тему. Тому в червні мають зіхатися політики обох держав в Дубровнику, щоб справу обговорити докладніше. Югославський посол у Варшаві Люба Несіч перенесений до Софії. А це тому, бо він тішиться популярністю серед Болгарів. Югославія радаби помириться з Болгарами. Та біда, що у взаємини між обома народами має тепер пальбу Італія.

В АВСТРІЇ мають відбутися 24. квітня вибори до Національної Ради (парламенту), до віденської міської ради, що є одночасно соймом міста Відня, до кількох краєвих соймів і до громадських рад майже всіх більших міст. Світдікається Австрією головню з огляду на її столицю Відень, який є важним господарсько-торговельним і культурним осередком. Бо сама Австрія як така є собі невеличкою державою (6½ мільйона населення),

замітною хіба тим, що вона дуже вбога, не може вижити без посторонньої допомоги, а на злуку її з Німеччиною другі держави покищо не хочуть згодитися. А ця злука для Австрії є прямо питанням життя і смерті. І це скорше чи пізніше мусить прийти: Австрія мусить злучитися з Німеччиною. Покищо живе Австрія позичками. Всеж, як зазначено, світ цікавиться недалекими виборами в Австрії, головню у Відні. У Відні тепер все сильною партією є соціалісти. Проти них тепер об'єдналися всі другі партії під проводом впливових у Відні (а ще більше на провінції) християнських суспільників. Так само й соціалісти пошукали собі спільників: разом з ними будуть голосувати комуністи, партія дрібних селян і сільські робітники.

РУМУНСЬКЕ правительство запровадило в нещасній Бесарабії частинний стан облоги, бо тамошнє населення протестувало на вічах проти введення на терені Бесарабії румунського законодавства. — Румуни дуже тішуться тим, що Італія визнала за ними Бесарабію. Хочуть на радіоща будувати пам'ятник Муссоліні. — Румунський король вилізався вже з недуги і їде з жінкою і донькою Ілваною на Сицилію. По дорозі має заїхати в гості до Риму, щоб подякувати Італії за прихильне становище в справі Бесарабії. Між румунськими політичними партіями йде велика гризня.

НА ЛИТВІ нема спокою. Там кипить. На днях відкрито в Ковні заговор студентів і офіцерів. Арештовано 20 офіцерів, а між ними полковника Пауска і 5 студентів. Є це прихильники поваленого недавно парламентарного правительства. Литовський прем'єр Вальдемарас порушив в одній газеті, що виходять в Мемелю, справу скликання міжнародної конференції в справі Вильни. В цій конференції повинні взяти участь Німці і Радянський Союз. А що така конференція в найближчому часі неможлива, Литва готова говорити в цій справі безпосередно з Польщею, тільки що почин до таких розмов повинен вийти від Польщі. Вальдемарас підкреслює, що Литва рішучо не бажає собі яких небудь непорозумінь з Німеччиною. Лучником між Литвою і Німеччиною повинен бути Мемель (Клайпеда).

В ЛАТВІЇ помер президент держави Чатске, незвичайно популярний італіановитий діяч. Латвійський парламент вибрав його два рази президентом латвійської республіки. Помер він в дуже критичний час для держави, бо саме тепер звернена увага світа на Латвію з огляду на її договір з Радянським Союзом. Тепер тут борються впливи більшовиків з англійськими. А договір, який підготував латвійський міністр заграничних справ Целенс, мав би дуже велике значіння, якщо ввійшов би в життя. Він урваби ланцюх, яким опоясує англійська політика Радянський Союз. Бо нема сумніву, що цей договір мавби рішучий вплив на поставу Естонії та Фінляндії. Не виключене, що в Латвії „вибухне“ подібний переворот, як недавно на Литві, а минулого року в Польщі. Латвійський парламент на найближчому засіданні вибере нового президента держави, який буде урядувати тільки 18 місяців, бо за такий час кінчається каденція теперішнього парламенту.

В БОЛГАРІЇ відкрито широку розгалужену комуністичну організацію, яка стояла в тісному зв'язку з комуністичною централею на Балкан в Константинополі. Арештовано 25 осіб.

ЯПОНСЬКІ газети подають докладні дані про шкоди великого землетрусу. Жертви в людях: 3274 забитих, 6734 ранених. На просторі, який обняв землетрус, є знищених 83% будинків.

ТУРЕЧЧИНА підписала 11. березня торговельний договір з більшовиками. Переговори велися через три роки. Підписано цей договір в Ангорі зараз, як лише дійшло до угоди. Цей успіх пояснюється тим, що вже в короткому часі вигасав провізоричний (тимчасовий) договір. Більшовики хотіли, щоб продовжити цей договір. Однак Турки на це не згодилися. І більшовики мусили поквитатися, бо боялися, щоб Турки не махнули на них рукою. Договір обіймає теж справу осілости і справу мореплавства. Турецька преса висловлює з цієї нагоди своє вдоволення. Однак підкреслює, що договором не звертається своїм вістрям в сторону Англії ані не в'яже Турків в більшовицько-англійський спор.

КИТАЙСЬКИЙ генерал Янг, командант китайської флотії на водах Шангаю, перейшов на сторону Кантонців, віддаючи до їхньої розпорядимости чотири кружляки, чотири торпедовці і три канонерки. — На конгресі китайських націоналістів („Куомінтанг“) в Ганкоу прийшло до порозуміння між правими і лівими. На основі цього порозуміння представник правих взяв назад свій внесок в справі видалення більшовицького радника Бородіна. — Для характеристики настроїв в Китаю годиться подати ось яку подію: Недавно в Шангаю висів відділ англійського війська. Маршеві відділу придивлялися маси китайських громадян. Відрухоу всі вони показали Англійцям на знак протесту язык. — В одному місті появилися на мурах плякати більшовицького виробу. На цих плякатах було виписано, що Ісус Христос був Англійцем, бо уродився в Палестині, а Палестина є під протекторатом Англії. Так борються більшовики з впливами християнських місіонерів в Китаю...

В МЕКСИКУ відбуваються масові засуди повстанців. З північної Америки їздило не давно одно ловецьке товариство на польовання до Мексику і там недалеко залізничної станції Чумба бачило ось яку картину: на телеграфічних стовпах і на деревах висіло 142 трупи молодих людей. Були це повстанці з католицького повстанчого загону. Як казав один урядовець, правительство Калеса вивішує повстанців „для відстрашення“. Такі засуди тепер в Мексику щоденним хлібом. Протиних запротестував католицький єпископат Мексику в окремому письмі до Зєдинених Держав, в якому просить Зєдинені Держави, щоб вони відізналися в обороні католиків. Цікаво, що таке саме письмо вислали євангелістичкі духовники. Правительство Калеса рішилося піти на уступки Зєдиненим Державам в справі нафтових теренів. Значить, погроза американського правительства, що воно знесе заборону в справі вивозу зброї до Мексику, зробила вражіння.

ВСЯЧИНА

До наших передплатників. Передплатники, які мають заплачену передплату на один квартал (т. є. до кінця березня) долучили ми до посліднього числа чеки. Просимо ти ми чеками надіслати нам як найскорше передплату перед 1. квітня. Хто не надішле передплати, тому здержимо висилку газету. Передплата до кінця року вносить 7 зл. 50 сот., на пів року (т. є. до 30 вересня) 5 зл. 50 сот., на чверть року (квартал) 3 зл. Просимо по можності вислати передплату на довгий час, бо це вигідніше і для нас і для передплатників.

Довги в сиротинських кас. Довжники сиротинських кас, які позичили гроші з австрійських часів а опісля віддали довги польським гршми, одержують тепер судові

прикази, щоб доплатили по новому обрахунку. Доплата є ріжна — залежить це від того, на що зужито позичені гроші. Згодожену доплату уважає суд за нову позичку і доплату розкладає на річні рати.

Осторога! Хто має які ошадности по касах з давних австрійських часів, нехай їх не виймає, бо ходять слухи, що ті ошадности будуть наново перераховані і виплачене власникам.

„Сельробі“ винили з перті пос. Павла Васильчука. Поміж „сельробівцями“ на північно-західних землях одиноким сильнішою політичною головою є посол Павло Васильчук. Та ось він виголосив в соймі промову (ми писали про неї), яка нічого спільного не має з інтернаціональною програмою перемальованих на червоно „сельробівців“. М. и. посол Васильчук в цій промові критично поставився до політики комуністичної партії на Україні. І ось під натиском львівських „сельробівців“ з „Волі Народу“ П. Васильчука викинено з партії. Перед тим виявила його комуністична преса. Як доходять слухи, національно настроєні члени „сельробівської“ партії мають виступити з компанії Маківки, Чучмая і Вальницького.

Курс інструментів для пожарничо-руханкових товариств „Соколів“ і „Лугів“ в Перемишлі устроєно заходами перемиського „Сокола“ і за матеріального допомогою економічних і освітніх місцевих товариств. На курс зголосилося 39 селян з 15 ти сіл і двоє дівчат. На курсі викладає: пожарничтво (делегат „Соколард Будзиновський), організація (др. В. Загайкевич і Ст. Навроцький), вправи ручниками (Ц. Палівна), руханкові вправи (Волинець), впоряд (С. Навроцький і В. Зиблікевич) і спів (Чубинський). Крім цього викладає історію України на історію літератури. Господарем курсу був п. Сенечко. Курс тривав від 15 — 22. березня.

Новий нур в Харкові. На засіданні контрольної комісії в Харкові Катонський перевір ухвалу, в якій м. и. сказано: „Конечно є боротьба з націоналістичними ухилами і проти жидівських настроїв робітників, селян і членів партії. А голова народних комісарів — В. Чубар дістав відпустку, кажуть, що він вже з неї не верне на дотеперішнє становище.

Есенції до горівон, лінерів і руму до набуття в апіці під „Звіздою“ Перемишль, Францішанська ч. 2.

НОВИНКИ.

Чи не забогато? На високих школах в Польщі вчиться 35½ тисяч людей. Найбільше студентів є на варшавському університеті (8.537). На другому місці стоїть Львів (6.052). 6 це фабрики ріжних урядовців. Ними теж заганується „крес“.

45 місяців в шафі. На початку 1915 р. в Бельгії стався ось який випадок: Після битви німецький фронт пересунувся вперед і один англійський жовнір опинився по німецькому боці. Коли надходила німецька патроля, один бельгійський селянин сховав його в стіжок сіна. Опісля через 45 місяців переховувала його одна вдовиця. Проворна жінка нашла йому цікавий сховав. В кухні стояла велика шафа, в якій були два переділки: один на убрання, другий на кухонне начиння. І ось в переділі на убрання пересидів Англієць 45 місяців. Бувало, кватирували в хаті Німці. Тоді мешканець шафи не мав права рушитися зі своїх крітків цілими днями. Кілька разів було дуже горяче. Німці робили труси. Та второпна вдовиця все зміла їх забалакати. Отворила ту половину шафи, в якій стояло кухонне начиння, виймала альбом з фотографіями, показувала фотографію своєї чудової доньки і забалакувала жовнірів, поки їх з вулиці не закликав знехтерений підфіцер. І так зберігала англійського гостя аж до кінця війни. За цей вчинок вдовиця дістала високе відзначення від англійської команди, її їм було ага в одному з денних розказів англійської армії.

КОНЯКИ
ГОРІВКИ

Winkelhausen

РУМИ
ПРАКИ

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN, TOW. AKC. STAROGARD - POMORZE, ZAL. 1846.

3 Коломійці пишуть нам: Відношення серед тутешньої укр. громади сталися впродовж неможливі — такі що аж лачно писати. Громадянство розбите на гуртки поборює себе з неабиякою руйнівною енергією. Тутешній часопис „Покутське Слово“ замість стремити до консолідації укр. сил, що розпалося цю громадянську боротьбу, яку перенесено до укр. інституцій. Наслідком того єрозити тим інституціям цілковитий розвал. Філія „Просвіти“ стала партійною інституцією. Ненависть дійшла до того, що недавно побито вікна одному з тутешніх „кандидатів“ на посла. А маємо тут тих „кандидатів“ тьму-тьменну і вони передовсім є причиною того розладу серед громадянства. Найгірше це, що цю боротьбу переноситься на села, мовляв „усвідомляється село“. Не страшна нам боротьба з чужинцями, а страшна для нас боротьба між своїми.

Як привітано Керенського в Америці? Відомий балакун російської революції Керенський, який в 1917 р. був на вершині влади, приїхав недавно до Америки і в Нью-Йорку мав виклад для російської еміграції. Після викладу приступила до нього одна пані (Катерина Барова) і вдарила його три рази в твар. Як описала, завила, в той спосіб пімстила вона смерть свого чоловіка, що загинув через Керенського.

Щурі являються розсадниками заразливих недуг і великими шкідниками. Щурів треба нищити вперто і постійно, бо множаться вони дуже скоро: пара щурів річно приводить на світ 1000 штук молодих. Найліпшу отрую на щурів робиться з морської цебулі.

Коли Мадяр вперше. В Будапешті три пані жовніри ранили 30 людей, в чому б тяжко.

Хто такий Бородин? З цим ім'ям дуже часто доводиться тепер стрітатися в пресі. Так називається більшовицький дорадник Кантонського правительства. Він стоїть на чолі більшовицької пропаганди в Китаю. Справжнє його прізвище є Грізенберг. Є вів з походження Латвієць. Скінчив університет в Америці і з доручення більшовиків він пропанаду в Мексику, Еспанії, Зєдинених Державах і в Англії. В Англії виступав він під іменем Брови. Вкінці вислано його як збійного агітатора до Китаю. Невдовзі на кораблі, який плыв рікою Янг-Тсе-Кіанг пекінські власті зловили його жінку, яка в скритці в одній кімнаті везла дуже важкі папери. Других агітаторів, яких зловлено на цім кораблі, на місці розстріляно, а жінку Бородину взято як закладницю.

Через горілку. У Сокольниках коло Львова на весіллі підпив собі 60-літній господар, дістав з цего удар серця і помер.

Правін у Франції спричинила ті чезні шкоди. В деяких місцевостях доводиться розвозити поживу мешканцям човнами.

Побитий повісився. В Германові коло Львова побивили два паріки. Один з них — Сенишин так аязав собі до серця те, що його противник набив, що пішов за село і повісився.

Хто зачинив вмерти арх. Франца Фердинанда. Англіський політичний письменник Стід висловив свого часу здогад, що за причиною смерті австрійського престолонаслідника архикнязя Франца Фердинанда, отже за головним товчком світової війни, треба шукати у Відні. Цей здогад потверджують тепер спомини мадарського б. міністра Крістоффі. Крістоффі оповідає, що сараєвський бурмистр перед приїздом престолонаслідника Сарасева в липні 1914 р. зажадав з Будапешту 5 добрих агентів, які бегрелиби гостя. Будапештєнські власті відповіли, що 5 агентів за мало, що на це треба 30 — 40 агентів. Висилка такої кількості агентів коштувала б около 7000 корон. На це Відень не згодився, мовляв — на такий видажок можна рішитися тільки тоді, коли сам цісар їде. Віденські агенти казали, що для безпеки наслідника престолонаслідник виставив поліційний кордон. Будапештєнські агенти (5) заявили, що місцева поліція не надається до цієї роботи. Та думку будапештєнських агентів злегковажено. І підчас їзди престолонаслідника до ратуша впала бомба, одначе престолонаслідник вийшов ціло. В цій горькій хвилі мала місце ось яка подія. Один з достойників, що їхав за престолонаслідником, коли впала бомба, вискочив з карети і хотів ловити замаховця. Його спинив поліцай, кажучи: „Не мішайтеся в не своє діло“. Генерал Патюрек взяв на себе відповідальність за безпеку престолонаслідника, коли цей після прийняття в ратуші забавав поїхав до шпиталю, щоб відвідати раненого полковника. Шофер, що віз престолонаслідника, поїхав тою самою дорогою, що перше (а не бічними вулицями!), перед мостом став їхати помаліше і тоді до самоходу прискочив один з заговорників — Принцп та цільними вистрілами вбив архикнязя та його жінку.

Хто курить найбільше? Др. Едвард Фішер лікар нервових недуг в Берліні стверджує, що нікотина, оскільки уживається її помірковано, впливає корисно на пам'ять. Курець легше вчить і довше тямить вивчене від некурця, має буйнішу увагу і скорше рішається. За те відбирає нікотина здібність довготривалої праці. Курець мучиться скоро і потребує довго спати. Др. Фішер подає цікаву статистику, яка доказує, що люде, які напружено умово працюють, є пристрасними курцями. На сто письменників і диванікарів курить 99, лікарів 97, дипломатів 82, правників 80, банківців 78, професорів 61, музиків 45, священиків 34.

Жертва еміграційних агентів. Степан Гринкевич з Коломийщини послухав агентів корабельного бюро „Chargeurs Reunis“ в Станиславові, продав своє поле за тисячу золотих, дав 80 доларів завдатку на „шіфкарту“ до Аргентини, яку змалювано йому як справжній рай і ждав на паспорт. А що він дістане паспорт, несумнівався, агенти рушили. Що більше! Зобов'язалися йому відкупити грунт, який не дістав дозволу виїхати. Після довшого очікування довівся, що не може виїхати, бо він має ставати до банки. 12. березня з'явився Гринкевич в згаданому бюро в Станиславові. Коли він домагався, щоб йому (так як була умова) відкуплено грунт, агент бюро Герман хотів Гринкевича викинути за двері. Виведений з рівноваги, Гринкевич вибив револьвер і пострілів Германа. З'явилася поліція. Гринкевич не дав до себе приступити. Стрілів до себе, одначе тільки легко зранився. Описав вискохав за двері, дістався надах дому. Спробовано мійську сторожу. Ще раз стрілів до себе нещасний чоловік і тяжко ранений впав на землю. В неприємному стані перевезено його до шпиталю.

Плодовита жінка. Газети подають, що жінка одного японського рыбака повила протягом 25 літ 23 дітей. З цього поважного числа дітей живе сімнадцятеро. Цікаво зазначити, що ця жінка була перше чотири рази замужня і не мала дітей.

Чорні вигляди перед Японією. Голова американського геологічного інституту ім. Нобля їздив на дослід до Японії. Вернувши зі своєї наукової подорожі саме після останнього землетрусу, американський вчений висловив свою думку про будучину Японії. Він каже, що з Японії за кількадесять літ і сліду не стане, похолоне її море, бо вона лежить на вулканічному терені. Практичний Американець вже тепер радить думати, куди переселити Японців.

Молода втіла, вселія не відвілься. А сталося це у Львові. Мав женитися Вільгельм Маєр з Бертою Цанген зі Збаража. 48-літній жених ждав на гарненьку молоду у свого брата у Львові, де мало відбутися весілля. Гості ждали і ждали, а молодий щось не видно.

Врешті довідалися, що нічого не буде, бо молода втікла до Італії зі своїм давнішим любовником, молодим хлопцем. Він вчився в Падуї (Італія), а довідавшись, що дівчину віддають заміж, приїхав до Галичини і саме перед сльбом вивіз її за границю.

Чоловік, що втратив пам'ять. В домі божевільних коло Турна був чоловік, про якого ніяк не можна було довідатися, хто він такий. Щоби це провірити, подано в газеті його фотографію. Тоді зголосився один пан, який пізнав в нещасному свого брата. Юлія Канелло — гімназійного професора у Вероні, що пропав був без вісти на македонському фронті. Нещасний не пізнав брата. Тоді лікар порадив, щоби приїхало більше крвних. Приїхала також жінка професора. Нікого з крвних не пізнав. Коли він сидів в огороді в товаристві рідні і розмовляв з лікарем, стала наближатися жінка. На її вид нещасний поблід, став битися з думками, де він що паню бачив, одначе не міг пригадати собі. Впав на землю і розплакався. Лікарі вірають, що він все таки віднає пам'ять.

Жертви війни у Франції. У Франції є 708.591 воєнних інвалідів. Найбільше є таких, що стратили на війні руку чи ногу (404.606); дальше йдуть ті, що мають нарушені груди, а є їх 235.884; калік очей є 27.281 (в цьому 2.585 темних); умовно хорих є 14.502; покалічену твар має 8.588.

Добре асемурував. В Бельську арештовано директора філії львівського заведення обезпечень від випадків — Бєгона Теофілія. Він від довшого часу окрадав це заведення. Сам признався, що сховав до своєї кишені 80.000 зол. В дійсності вкрав більше. При ньому найдено 10.000 зол., револьвер і паспорт.

Повішено невинного чоловіка. В 1921 р. засуджено на кару смерті Гната Амаловича за вбивство Гринька Стеця в Полянці коло Львова. Засуд виконано. А ось на днях виявилось, що дійсним вбивником був Олекса Галамай з Калинівки.

ВЕСЕЛИЙ КУТОК.

І в небі буде біда. Старий фірман Михайло жалувався перед пан-отцем на свою біду. — Бо то прошу єгомосця, псєча моя служба. То стайню замітай, то коні вичисти, то їдь вночі з паном — треба гарувати як день так ніч. І так буде, аж мене в землю закопають. — Та то правда, Михайле, кажуть панотець; тяжко тобі тут на землі, але за то Господь тебе винагородить в небі і там будеш мати відпочинок по дочасних трудах. — Та який там відпочинок, каже Михайло. Як піду на фірману до неба, то буде таке саме як тут: „Михайле позамитай небо!“ — „Михайле, вичисти зорі!“ — „Михайле, дай сонцєви обрік!“ — „Михайле, пильнуй хмар!“ Ба а як св. Юрій заслабне, то обходи його коня. А цей кінь як дідко скаче, раз фрасне ногою, тай по мені. Всюди біда фірманови.

Мудра Параска. Гриць з Параскою їдуть на ярмарок через ліс. Гриць веде теля на посторонку, а Параска каже: — Грицю, я боюся. — Та чого? — Та щоби ти, Грицю, мене не скривдив в лісі. — Іди, дурна, таж я прецінь мушу вести теля на посторонку. — Який ти дурний, Грицю, що аж страх. Та ти не можеш теля привязати до дерева?

Свїчка як дишель. Іван Переломаний заїхав навантаженим возом в болото і ані рух. Наголюкавши дармо на коні, пригадав собі св. о. Николая і каже: — О св. Николаю, поможи, щоби з болота виїхав, а поставлю тобі таку свічку як дишель. — На це Іванів син Семенко, що їхав разом з ним, каже: Тату, та в нас не буде тільки воску, щоб зробити таку свічку як дишель. — А Іван злісно: Тихо будь, смаркачу, — коби лиш з болота виїхати!

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ.

Федь Манюх син Павла, родом з Яблони, пов. Рогатин, чирар 13. п.п. — VII. (бережанської) бригади У.Г.А. мав вгинути з обсадою машинного кріса в наслідок розриву деїкінського гранату на відтинку Брацлав — Немирів над Бугом, в перших днях падоліста 1919 р. і мав бути похоронений на цвинтарі місцевім в Немирові. Всіх Старшин, полєвих душпастирів і стрільців У.Г.А., котрі мали б близші відомости про смерть Федя Манюха і докладнішу дату його смерті, просить підписаний заподати йому, навіть за винагородою.

ВП. Сотника Хмару і пор. Кліща з 13 п. п. У.Г.А., котрі мали оповідати в Команді Бригади товаришам з 14 п. п. У.Г.А. про близші подробиці смерті Федя Манюха, попроси о ласкаве заподання своїх адрес. — Заграничні часописи просить о передрук сего оголошення.

ЮРІ ДУДРОВИЧ, заст. нотаря в Бурштині.

Семинаристка пошукує лекції на селі, знає музику і шиття. Адр. С. Мазурова, Сянік, ул. Замкова 176 (для семинаристки).

Масажистка, опитна в уході за хворими, шукає відповідного заняття. Згідна виїхати на село. Зголошення до Адміністрації.

Лікар
Др. Стефан Кушнір
ординує
в Нижанинцях
в домі п. Жуковського.

Др. Михайло Коє
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в поштоім будинку).

Др. Іванна Вітошинська
ординує в дїточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

МІД-ПАТОНА, чистий, без домішок, густий, під запоромую, з власної найбільшої галицької пасіки 5 кг. — 16 з.; 10 кг. — 30 з.; 20 кг. — 59 з. висилає за післяплатною оплатою: Євген Білинський в Збаражі.

Найновіші журвали мод!
Жіночі, мужеські, дитинні і капелюхові на сезон весняно-літний 1927 р. вже надійшли і можна їх набути в ціні від 2 до 8 зол. в **Нингарні Е. Біллет, Перемишль**, Цюща на Брамі 5.
За попереднім надісланням 2 зол. висилаємо журнал на провінцію за післяплатою (załatka).

Кожда інтелігентна і свідома людина передплачує журнал. — 26 рік видання, **Літературно-Науковий Вістник**
Відкрита підписка на 1927 рік на найстаріший український місячний літературний, науки й суспільного життя. Виходить книжками першого числа кожного місяця при участі визначних укр. старших і молодих письменників і вчених. — Передплата виносить: річно 26 зол., піврічно 14 зол. Ціна окремої книжки 2-50 зол. Адреса ред. і адміністрації: Львів, ул. Руська, ч. 18. І. пов. Редагує: Комітет. Видає: Укр. Вид. Спілка.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
і крамницях

„МУТА“
МИЛО ОДИНОЇ УКР.
КООПЕРАТИВНОЇ
ФАБРИКИ ЦЕНТРОСОЮЗ

РОБІТНЯ ДАМСЬКИХ
І ДІТОЧИХ ОДЯГІВ
Валерії Будньової
в Перемишлі, ул. П. Снарги 14.
Солідне виконання після останньої моди. Ціни доступні.

ALBORIL

ПЛАТКИ
МИЛЯНІ.

ALBORIL

самоділаючий
середник до прання.

ALBORIL

найкраще мило пахуче
до прання і до миття

Др. Прийма Остап
орд. в Перемишлі, Ривок 12.
у внутрішніх і жіночих недугах
просвітлює **Рєнтгеном**, навітлює
кварцевою лампою і Солонком.

Домагайтесь найдобріших паперців до курення
„Калина“
з фабрики кооперативи
Будучність в „Тернополі“.

НАЙЛІПША
ДОМІШКА ДО КАВИ
1816
FERD. BOHM & CO.
S. A. WŁOCŁAWEK
Аби мати смачну каву треба уживати до неї, знану від 110 літ,
домішку Бома

Церковні цвіти Стефанія Погорецька
в Стрию,
порукає на святя ул. Шевченка 6.
Найгарнішою окрасою кожної Церкви в безперечно гарні, тревалі цвіти, які прикрашують і оживляють церковні престолі. — Тому при надохлячих святах поручаю виробити моїх цвітів матеріальних та подаю ціни.
Китиці до свїчок, менші 4 і 6 зол. пара, — середні гарні 8 зол. пара і великі 10 зол. пара. — **Бунети стоячі** на престолі менші 25 зол. пара, середні дуже гарні (около 70 см. високі) коштують 40 зол. пара, і великі 60 зол. пара. **Гірлянди** на образи: вузла 6 зол., широка 8 зол. і найширша 10 зол. за метр. **Також на оплати.**

Важна відомість для страдаючих!

Всякі найбільше вперті ревматичні болі, гостець, пораження, ломація в крижах, біль голови і зубів, подібні припадки цілком усуває славний **ІХТІОМЕНТОЛЬ** до натирання.

Одна проба вистарчить, аби перекопатися, що пранданий **Іхтіоментоль** є найліпшим средством в тім роді. Головна фабрика **Іхтіоментолю**: Лабораторія аптеки **Шимона ЕДЕЛЬМАНА** в Самборі ч. 116

Висилається поштою за попереднім надісланням належитості або за післяплатою 5 фляконів з оплаченою пошт. і опакованням за 12-50 з.
10 : : : 23-
25 : : : 50-

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 ріжних смаках **„STELLA“** в 70 ріжних смаках
До набуття в аптечних складах.
Головний склад: **В. І. Мушинський** в Перемишлі, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст.